

Valtuustoaloite koskien uusien koulujen rakentamista

Kouluja rakennetaan kautta Suomen nyt miljardeilla euroilla. Pieniä kyläkouluja lakkautetaan ja suuntauksena on siirtyminen isoihin yhtenäiskouluihin. Lisäksi sisäilmaongelmat pakottavat kunnat investoimaan uusiin tiloihin. Samalla koulujen rakentamisen ympärillä käydään meillä ja muualla vilkasta keskustelua erityisesti muotiin tulleiden monimuotoisten eli avoimien oppimisympäristöjen kohdalla. Entisen mallisia kouluja, joissa kaikilla luokilla oli oma luokkahuone, oppilaalla oma pulpetti ja joissa oli käytävät naulakkoineen, ei enää juuri pystytetä. Samanlaista suuntausta on näkyvissä myös päiväkotien suunnittelussa ja rakentamisessa. Kunnat ja muut opetuksen järjestäjät saavat itse päättää, minkälaisia koulutiloja rakennetaan ilman opetussuunnitelmaan perustuvaa tai Opetushallituksen ohjeistusta.

Nyt tavoitteena on rakentaa monipuolisia, yhdisteltäviä, avattavia ja läpinäkyviä tiloja. Näihin sisältyy avoimia yhteistiloja, joita voidaan tarpeen mukaan muunnella sermeillä, liikuteltavilla seinillä, paljeovilla tai verhoilla. Avoimet oppimisympäristöt tukevat samanaikais- tai yhteisopetusta, jossa esim. kaksi opettajaa, erityisopettaja ja ehkä myös avustaja työskentelevät yhdessä ison ryhmän kanssa. Opetushallitus on myös kannustanut tämän tyyppiseen opetukseen avustamalla kouluja yhteisopettajien palkkaamiseen. Yhteisopetuksen vaikutuksesta oppilaiden suoriutumiseen ei ole tutkittu, mutta monet opettajat ovat kokeneet työtavan myönteisesti. Tutkimustietoa avoimista oppimisympäristöistäkään ei juuri ole olemassa, vaikka niitä rakennetaan kiivaasti.

Keskusteluissa käytännön työn kokemuksista avoimissa oppimisympäristöissä on noussut esiin monia huolestuttavia asioita. Oman luokan ja opettajan puuttumisesta aiheutuu oppilaalle turvattomuutta. Näin vaarantuu lapsen eheä kasvu, jolle mielenterveys, itseluottamus ja halu ja kyky opiskella rakentuvat. Näistä asioista on olemassa runsaasti tutkittua tietoa. Levottomuus, melu, iso ryhmä ja sen jatkuvat muutokset haittaavat erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden koulunkäyntiä. Muidenkin oppilaiden keskittymistä nämä tekijät haittaavat. Myös opettajien on todettu monesti väsyvän samoista syistä ja jopa vaihtavan koulua.

On tullut myös epäily näiden uudenlaisten koulurakennusten edullisuuden ohjanneen valintoja. Rakennus, jossa ei ole käytäviä ja jossa on vähemmän erillisiä luokkatiloja kuin opetusryhmiä, tarvitsee vähemmän neliöitä. Rakennusten korjaaminen myöhemmin on kuitenkin kallista ja joskus mahdotonta. Sen vuoksi on ehdottoman välttämätöntä kerätä tutkimustietoa ja kokemuksia onnistumisista ja virheratkaisuista niin meiltä kuin muualta. Onneksi tutkimus on nyt käynnistynyt Suomen Akatemian rahoituksella ja tohtori Kreetta Niemen toimesta.

Esitämme aloitteessamme, ettei Tampereen koulurakentamisessa oteta lähtökohdaksi ainoastaan avoimia oppimisympäristöjä, ennen kuin on saatavissa tarpeeksi tutkittua tietoa näiden tilojen toimivuudesta ja vaikutuksista oppimiseen. Oppilaiden, opettajien ja opetusalan ammattilaisten tulee ohjata tilojen suunnittelua enemmän kuin liike-elämän konsulttien. Kaikille oppilaille tulee taata turvallinen ja rauhallinen oppimisympäristö omine ryhmineen, opettajineen ja työskentelytiloineen.

Tampereella 16.3.2020

Valtuutetut

Riitta Ollila, SDP

Jouni Ovaska, Kesk.